

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa B. D.

przeciwko E. D.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 9 listopada 2018 r., sygn. akt V Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od B. D. na rzecz E. D. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 9 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację powoda B. D. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z 22 czerwca 2018 r. w sprawie przeciwko E. D. o ustanowienie rozdzielności majątkowej oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 567 § 1 K.p.c., art. 365 § 1 K.p.c., art. 5 K.c. oraz art. 52 K.r.o.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 K.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 K.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 K.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 K.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 K.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie

i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.). Podał, że z samej treści skargi wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Sąd drugiej instancji nietrafnie odwołał się w pisemnych motywach wyroku do art. 5 K.c. i uznał, że ustanowienie rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami zgodnie z żądaniem powoda od 1 stycznia 2011 r. naruszyłoby normę tego przepisu.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

6. Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 K.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 K.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżący, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinien przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo ogólne odwołanie się przez skarżącego do podstaw kasacyjnych i wskazanie, że wynika z nich w sposób jednoznaczny, iż zasługują na uwzględnienie, jest niewystarczające dla przyjęcia, że wykazał on przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c.

Nie dostarcza też argumentów przemawiających za przyjęciem oczywistej zasadności skargi wskazanie na naruszenie art. 5 K.c. poprzez nieuwzględnienie żądania powoda ustanowienia rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami od 1 stycznia 2011 r. Sposób stosowania konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego z założenia ma charakter elastyczny, pozostawiając sądowi orzekającemu w sprawie znaczny margines swobody w ocenie, czy dane zachowanie pozostaje w granicach prawa podmiotowego, czy też stanowi jego nadużycie. Celowi temu służy oparcie art. 5 K.c. o klauzulę generalną, odsyłającą do zasad współżycia społecznego, której treść wymaga każdorazowo doprecyzowania na gruncie konkretnej sprawy. Skarżący ograniczył się w tej kwestii do podania własnej oceny rozstrzygnięcia i nie wykazał, aby Sąd drugiej instancji zastosował art. 5 K.c. w sposób wykraczający poza zakres swobody decyzyjnej pozostawionej sądowi orzekającemu przy stosowaniu tej normy.

Co więcej, wskazać należy, że skarżący pomija jednoznaczne stanowisko sądu odwoławczego, z którego wynika, iż powód nie wykazał, jakoby już od 1 stycznia 2011 r. separacja faktyczna małżonków uniemożliwiała im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Przeciwnie, ustalenia faktyczne poczynione przez sąd rejonowy, a podzielone przez sąd odwoławczy, mają prowadzić do wniosków wprost odmiennych. W konsekwencji argumentacja sądu

odwoławczego oparta na art. 5 K.c. pełni w niniejszej sprawie rolę poboczną wobec zasadniczych przyczyn ustanowienia rozdzielności majątkowej od 1 lutego 2016 r.

7. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach orzekając zgodnie z art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ K.p.c. oraz w związku z § 4 ust. 1 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.